

Vad har hänt?

VÅR SOCIALA JORDTREDNING undersöker som bäst möjligheten och lämpligheten av att det allmänna förvärfvar större jordegendomar för att stycka dem till mindre jordbruk på 10—20 hektar. Dels för ett ekonomiskt bättre utnyttjande av jorden, dels för arbetslöshetens bekämpande. Jordtredningen mottager nu anbud på lämpliga fastigheter från olika delar av landet.

Men varför skyndar man sig inte att samtidigt skaffa en ny äganderättslag, som möjliggör den ärliga och förtyrreliga besittningsrätten på obegränsad tid, mot årlig avguld, beräknad på jordbrukens räntabilitet. Då skulle det allmänna kunna passa på att övertaga jord som säljes exekutivt, som nu t. ex. Akers Styckebruk, där Sörmlandsbanken köpt fastigheter för billigt pris.

Vi be att på den gamle Catos vis få ännu en gång upprepa vår åsikt om de otränknliga åtgärder som i denna fråga äro

SAMHALLETS PLIKT.

Att övertaga jord, i första hand den som säljes på exekutiv auktion, till samma pris som högsta vid auktionen avgivna anbud.

Att upplåta densamma — med förhandsrätt, beroende på personlig duglighet, för förärvande innehavare — enligt äganderättslag med ärlig och förtyrrelig besittningsrätt på obegränsad tid mot årlig avguld, på grundval av tonträtts och äborättens principer.

ARBETSKOLONIER FÖR UNGA ARBETSLOSA är ett önskemål som i skrivelse till regeringen framförts av tretiofem personer i offentlig ställning från olika verksamhetsområden, däribland ärkebiskopen, Natanael Beskov, Ebba Pauli, Mantred Björkquist. Man tänker sig dels kolonier efter mönster av arbetskolonien på Broby gård i Uppland, uppriktad av Förbundet för Kristet samhälls- liv, dels statligt understödda ungdomshem av liknande slag som Ungdomsbyrån i Stockholm. Det påpekas dock att dessa företag med hänsyn till ungdomsarbetslöshetens stora omfattning måste komplet-

Pier Gudro:

Twisten mellan de "latinska systrarna".

Sedan ett par månader har problemet Frankrike—Italien igen och på ett oroväckande sätt stigit fram i förgrunden.

de Jouvenel — nyutnämnd »domare» i striden.

Då Frankrikes Rom-ambassadör De Beaumarchais i höstas avled beslut Quai d'Orsay ämtligen sända till Rom en representant med öppen och direkt uppgift att förbättra förhållandet mellan de s. k. latinska systrarna. Valet föll på Henry de Jouvenel, en politiker alltså och ej diplomat av facket men en skicklig kunskapare, som under ett lyckosamt genomförande av ett svårt uppdrag i Syrien visat sig besitta ej vanlig intelligens och smidighet. Och Jouvenel accepterade, enligt egen uppgift just därför att detta andra uppdrag var ännu mycket vanligare, men på det villkoret att hans tid i Rom skulle begränsas till enbart sex månader, d. v. s. till den period en nyan- tagen lag tillåter en fransk senator vara borta utan att behöva avsäga sig sitt senatorskap.

Man skulle kunna tro att det är kunskapen om att denne »domare» skall fungera blott intill ett snårt datum som kommit italiensk och fransk press att all- sedan Jouvenels utnämning tävla om att lägga fram anklagelser och beskyllningar. Ingen dag har gått utan åtminstone något nytt bidrag. Det är som om bägge parter hade hast att tömma ut allt vad de samlat på sedan långliga tider.

teras med anordningar som omsluta betydligt större skaror av ungdom och att det bör övervägas huruvida icke en del av de allmänna arbeten som komma att anordnas av staten eller staten och kom- munerne kunde avskiljas för att utföras av ungdom under tjugofem år.

AVSKEDANDET AV DE GIFTA SERVITRISERNA i Göteborg har föranlett Svenska Open Door-gruppen att till regeringen överlämna en skrivelse med hemställan att k. m. t. skall vidtaga åtgärder till förebyggande av en sådan tillämpning av gällande kollektivavtal, att gift kvinnorna i fråga om rätt till förvärsarbete försättes i en sämre ställning än övriga anställda.

I skrivelsen, som överlämnades genom en deputation bestående av konsulenten Ingeborg Wallin, dr. Alma Sundquist samt advokat Eva Andén, påpekas vidare föran att Arbetsdomstolens dom skall komma att äroberpas som prejudikat vid framtida avskedanden, varvid de gifta kvinnornas ställning blir beroende av arbetsgivares och personalförbunds godtycke. Detta strider även mot kollektivavtalets uppgift att skydda de enskildas rätt utan missgynnande av en eller annan grupp.

GYMNASISTDAGARNA HA AGT RUM i Stockholm med 1,200 deltagare, samlade kring ett diskussionsprogram av allvarligaste slag med den mo-

Varför hjälper Frankrike Jugoslavien som är »ett stycke barbarisk Orient»?

Intryckena bliva för åskådaren, som försöker ställa sig mitt emellan, synnerligen brokiga. De italienska tidningarna draga fram den snålhet varmed Frankrike behandlat sin forne vapenbroder. Den oövilighet som ådagalagts ifråga om upplyllandet av klara och bindande paragrafer. Den föraktfulla nedlåtenhet som är vanlig frskän till gentemot Italien. Men först och sist den jver med vilken Frankrike hjälper Lilla Entanten och enkamnerligen Jugoslavien att rusta mot Italien. Jugoslavien — en olycklig sammankoppling av olika raser och religioner, ett land som aldrig någonsin kan nå enighet, ett stycke av barbarisk Orient mitt i Europa, av Frankrike beskyddat och underhållet endast och uteslutande därför att det på grund av sitt geografiska läge är i stånd att utgöra ständigt fara för Italien.

Varför skriver Italien sedan 10 år tillbaka emot Frankrike?

De franska tidningarna svara med att klagat över den antifranska ton som sedan ett decennium utmärker italiensk press. Påpeka det orättvisa i att göra enbart Frankrike skyldig för alla eventuella missgrepp som begåtts under fredsfördragets (Forts. å sid. 4.)

raliska krisen, den nya världsbilden och vår livsåskådning i centrum. Ungdomen tycktes mer eller mindre avgjort stå på den kristna åskådningens sida mot livstron och det var stränga och djupa krav på offer och tjänande som kommo fram i diskussionen. Kanske äro de utmärkande just för en viss ålder, kanske visa de också hur hastigt generationerna och med dem åskådningarna avlösa varandra?

EN ENERGISK UPPMANING till beslutsamhet har Nationernas Förbund fått mottaga från franska sektionen av Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, som påtalar det tunga ansvar Förbundet skulle påta sig, om det inte ämtligen kunde förmå sig till energiskt inskridande mot den japanska regeringens imperialistiska förehavanden, växande förmåtenhet och barbari. Till och med ett misslyckande vore bättre än det passiva åskådande från Förbundets sida, som i själva verket gör det till japanernas medförbrutare!

EN ENHÄLLIG VARLDSOPINION fördomer Japans handlingssätt mot Kina, vilket kommit till uttryck genom N. F. s. sistaställningstagande vid den extra sessionen denna vecka. Japan protesterar och utgår ur N. F. Kina känner sig rehabiliterat.

Veckovisningen

Från riksdagsläktaren. Om värnpliktsövningarna inställande.

Sedan remissdebatten har det inte varit så livligt i kamrarna som i förlags. Det är alltså en av de stora dagarna i riksdagen när sockret skall upp. Tidevarvet har förut vid flera tillfällen redogjort för denna fråga och till årets debatt kan man endast göra den reflexionen att Regeringarna välda, men sockerfrågan är sig lik. Stödet till sockerindustrin blir all- tid beviljat — i jordbruksarbetarnas namn. Hr Orne tog sig dock friheten be- teckna det som »ett konstlat sätt att stödja jordbrukarna och hr Ström i Göte- borg hänvisade till de borgerliga tidning- arnas tal om »understödsdagareanda». Vad är detta om icke en sockerindustriens understödsdagareanda, som är ett in- portmonopol för sockerbolagen, under vissa förutsättningar.

Sedan sockret så var expedierat tog man itu med Andra lagutskottets betän- kande, n:r 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om frikallelse, helt eller delvis, för vissa värnpliktiga från värnpliktens fullgörande under freds- tid, dels och i ämnet väckta motioner. Kungl. Maj:ts och regeringens förslag rörde sig om en nedsänkning av utgifter för värnpliktigas utbildning, som i år

skulle spara 5 miljoner, att användas till arbetslöshetens bekämpande.

I ämnet väckta motioner omfattade dels en motion väckt av hr Trygger (h) m. fl. med förslag att lämna utan bifall de av Kungl. Maj:ts föreslagna in- skränkningarna och att sålunda tjänst- göringsdagarna beräknas såsom under innevarande år och att de till arbetslö- shetens bekämpande avsedda medlen min- skas med för detta ändamål erforderliga 5 miljoner kronor, dels en motion, väckt av hr Andersson i Stockholm (k) m. fl. med förslag att alla värnpliktsovningar skola inställas från och med den 1 mars 1933.

Dessa handlingar hade nu varit hos Andra lagutskottet, som i sitt utlåtande förklarar sig varken kunna gå med på Kungl. propositionen eller någon av de båda motionerna. Fem miljoner var all- deles för mycket sparad, ansåg utskottet, men om man sparade tre och en halv mil- jon på värnpliktsutbildningen så kunde man ändå anses ha varit medgörlig. Nu- turligtvis var inte hela utskottet enigt om detta förslag — bort det —, ett utskott består ju av ledamöter från alla par- tier. Både socialdemokrater och högermän hade alltså reserverat sig.

Debatten blev livlig i Första kamma- ren. Sedan hr von Geijer i en något hö- g- (Forts. å sid. 4.)

Den rationella kvinnan protesterar mot produktionens dårskaper.

Varje duktig husmor sörjer för en ändamålsenlig hushållning i sitt hem, säger Stuart Chase. Hon kastar inte ut barnen på gatan när hon har gott om mat i skafferiet — som samhället gör! Hennes handlingar är heller inte ovyktigt. Ty det enskilda hushållet är världshand- lingsanslagningen, hela produktionsappa- raten utmynnar i denna institution och omkring tre fjärdedelar av nationalin- komster beräknas gå genom kvinnornas händer.

Vilken ställning intar då denna betydelsefulla människogrupp till de aktuella rationaliseringssträvandena inom indu- strien, till hela den världliga ekonomiska omvälvningen? Denna fråga har bl. a. tagits upp i den schweiziska tidskriften Die Arbeitspraxis där en kvinnlig veten- skapsman, dr. Franziska Baumgarten ger några intressanta och roande synpunkter på saken.

Ett faktum som först och främst måste fastslås är att kvinnorna, antingen de vill eller inte, redan står mitt inne i den rationaliserade arbetsprocessen, säger hon. I en hel mängd yrken med långt driven ra- tionalisering är kvinnorna t. o. m. särskilt lämpliga. Förlätlaren anser att deffa be- ror på vissa fördelaktiga egenskaper hos dem. Så används t. ex. så gott som uteslutande kvinnor som telefonister — där- för att den kvinnliga rösten låter bättre i telefon än den manliga — och i yrken

som fordrar stor fingerfärdighet, smid- dighet, anpassningsförmåga som t. ex. glödlampsfabrikation, stora områden av kontorsarbetet etc.

Genom kvinnans träning i sådana yrken fick hennes konservativa läggning och hennes vana vid självständigt, tämligen otkontrollerat och godtyckligt husligt ar- bete sin första stöt. När det sedan gäll- de att klara dubbelanställningarna som både yrkesarbeterska och husmor blev det en ren nödvändighet att på allvar söka rationalisera också det husliga arbetet. Förre hette det bara: Stek steken och bild- da sängen med vilka metoder du vill, bara det blir bra! Nu får man istället höra: Så och så måste det utföras för att bli bra. Tidtagning, funktionalistiska inredningar och planering införas i hus- hållen liksom förut i industrien.

Nu är det ju så att kvinnan i allmän- het har en helt annan inställning till själ- va föremålen än mannen. Hennes kon- servativism, som bottnar i uppgiften att värda och beskydda barnen, visar sig också i hennes uppfattning om föremå- len. »Hon kastar inte gärna bort gamla saker, även om hon inte behöver dem längre, hon sparar, inte av grighet men av en slags tillgivenhet för ägodelarna, i varje fall en viss känslobetonad förtro- lighet med dem.

Den moderna industrien bryr sig inte (Forts. å sid. 3.)

Diktaturerna rycka närmare.

"Svangerskabskommission" i Danmark.

Efter sextioett år. Mäster Olof på Dramaten. Av Sven Stål.

Två storstadfilmer. Av Nils Beyer.

Från riksdagsläktaren. Av Elsa Svartengren.

Till Jisca Jacobsons minne. Av Rut Adler.

Födelsedagsgåvan.

Läckert och hälsosamt
är smörgäbrödet

UPLANDSKUBBEN

I hygienisk förpackning hos Eder handlande.
Undvik efterspningar!
Begär uttryckligen Uplandskubben!

TIDEVARVET

Radikal politisk veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARSUTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfridag.
Trievaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm. Tel. N. 48 42.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Norrlångsgatan 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskärs
Boutredning och testamenter. För-
valtningsuppdrag Även skriftliga
förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

KUNGSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. Vixel: N. 333 15.

LÄKARE

Införd genom Stockholms Läkareförening.

Doktor

ADA NILSSON

Mottagningen inställd tills vidare

Stockholms Yngre Tandläkares Förening.

Kvinnliga tandläkars klinik.

Ad. Fredr. Kyrkog. 1 (v. Sveavägen)
Innehavare endast leg. tandläkarna
Astrid Gyllencrutz, Ingrid Huss,
Ruth Öhring. Tid pr. tel. 20 03 73.
Särskild mottagning för barn (3-16
Huss.) Månd., onsd., fred. 4.40-6.

Klockarbolagets

Begagningsbyrå.
Skeppareg. 39. (6)734 36, N. (20)6098.
St Paulsg. 15. Sö. (40)3087.
Fällator: Agneg. 40. Kh. (5)353 28.
Efter affärstid Sö. (40)42 40.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 37
FOLKUGATAN 65 • " 71 30
GOTGATAN 52 • " 333 09

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM

LINNEGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid.
Tryggt och egen. värlek.
Tel. 778 24.

Liliesjöes

Parfyeri- och Sjukvårdsaffär STOCKHOLM

Butiker:
Fridtmsgatan 16 — Tel. 50 59 82.
Hantverkargatan 85 — Tel. 50 55 85.
Sveavägen 109 — Tel. 31 70 25.

El. värmekuddar — Kattskinn —
Kamelhårstrik — Urinbehållare
— Sanitetsbyxor för damer —
Allt i branschen.

Den 25 Febr. 1933.

Diktaturerna rycka närmare.

Vicekansler v. Papan har talat till Berlins nationella studentkår och sagt dem att det tjugoåre århundradets verkliga revolution är icke bolsjevismen utan den heroiska, guds-förbundna personlighetens motstånd mot mekanisering och kollektivisering.

Att detta innebär ett fördömmande av marxismen är självfallet. Men vicekanslern har samtidigt erbjudit alla sig uppriktigt omvändande kommunister de nationella stöd. von Pagens högstämde uttalande är endast ett svagt eko av rikskansler Hitlers egna och hans närmaste mäns i ord och handling hänsynslöst förkunnade läror att en väg — vår väg — är den enda rätta och de som inte följa den skola döden dö.

Sedan mer än en vecka tillbaka är den nya ledningen i färd med att styra riket efter denna princip. Det började med förbud mot en rad av tidningar, bland dem den socialdemokratiska Vorwärts, ett antal kommunistiska tidningar och flygblad och slutligen t. o. m. Centerpartiets egen, Germania. Samtidigt med detta krävdes att två framtärende personligheter, Heinrich Mann och Käthe Kollwitz skulle avgå ur konstakademien, därför att de undertecknat ett uttrop för västerns enhetsfront. Såväl Kollwitz som Mann utträdde efter detta frivilligt, för att icke utsätta sina kolleger vid konstakademien för svårigheter inför hotet om dess upplösning. Strax därpå skedde upplösningen genom övervakande polismän av Det fria ordets kongress i Berlin, som bl. a. uttalat sig för mötes- och tryckfrihet.

Den teoretiska sammanfattningen av alla dessa för den medborgerliga friheten odelägande handlingar lämnas i riksmästare Görings oförblommerade dagorder till polismyndigheterna. Han uppmanar polisen att upprätthålla de bästa förbindelser med alla nationella förbund och partier i vilka de viktigaste statsuppbyggande krafterna äro sammanslutna. Dessutom bör varje verksamhet för nationella ändamål och den nationella propagandan understödjas med all kraft: Endast i verkligt trängande fall får i detta avseende polisregler företagas.

»De statsfientliga organisationernas verksamhet bör däremot förhindras med de strängaste medel. Kommunistiska terrordåd och övertall måste bekämpas med all stränghet, och om det blir nödvändigt, måste ett hänsynslöst bruk av vapen göras. Polismän, som vid uppflyndandet av dessa plikter göra bruk av skjutvapnen, skola utan hänsyn till följderna av vapenbruket skyddas av mig. Den som däremot med falskt hänsynstagande sviker sin plikt har att vänta straffrättsliga följder. Skyddet av den i sin verksamhet ideligen hindra-

”Svangerskabs-Kommission” i Danmark.

Från en av Tidevarvets måndragna läsare har vi fått mottaga följande skildring från Köpenhamn:

Här talar man om den allra nyaste kommissionen, den länge väntade svangerskabskommissionen. Namnet är ej hämtat från någon skämtning, som man i Norge kanske skulle kunna förmoda. Det står, som överraskning med stora feta bokstäver i en av Köpenhamns stora dagliga tidningar.

Kommissionens födelse föregicks naturligen av mycken vänta i form av många och långa diskussioner, häftiga och lidelsefulla, från biologiska, medicinska, moraliska och prästerliga synpunkter i den danska pressen. Utan hänsyn till politisk färg ha tidningarna lämnat mycken och god plats åt detta över värden brännande spörsmål. Med allt skäl kan man här se ett uttryck för att det varit folksamt stämning som pressat regeringen att åntigen göra något — och när en regering skall göra något, så sätter den till en kommission — vad skulle den eljest göra —

Bakom kulisserna berättar man att människor varit så angelägna att få vara med i denna kommission med det sköna namnet, att justitieminister Zahle till slut måste begränsa antalet medlemmar till endast — 20 och flera av dem han själv anmodat att vara med, blevo nödvändigtvis anledning till skvallrande klander och klandrande missnöje. Bland det tjug herrar och damer som fått, den äran, äro så divergerande meningar presenterade, att kommissionen säkert inte får det allt för lätt, när den skall föra fram svaren på de förelagda frågorna.

Den här nämligen att avgörande besvara följande frågor:

1. Bör det vara tillåtet att avbryta havandeskap och i så fall i vilket omfång?
2. Bör staten stödja eller anordna medicinskt upplysningsarbete med syfte att förhindra havandeskap mot kvinnans vilja?

3. Föreligger anledning att ändra den lagparagraf som förbjuder annonsering av preventiva medel?

Rigsadvokat Goll är kommissionens ordförande, vars medlemmar utgöras av

de nationella befolkningen erfordrar det skarpaste handhavande av lagens bestämmelser mot förbjudna demonstrationer, otillåtliga möten, plundringar, uppmaningar till hög- och landsförräderi samt samstrjök, upplopp, brott mot pressbestämmelserna och andra straffbara handlingar. Varje polisman måste tänka på att underlåtenhet att handla är värre än begången fel i tjänsten.»

Mitt under förberedelserna till valet den 5 mars förklarar Hitler slutligen att han ingalunda ämnar rätta sig efter dess utgång utan vad som än händer är beslutet »att icke låta Tysklands folk återfalla i den gamla regimen». Och här ligger kärnpunkten, diktaturens innersta väsen, det nämligen att icke erkänna olika möjligheter för människor att själva bestämma över sina levnadsöden utan ta ansvaret att bestämma för dem alla därför att man vet att man har rätt.

Detta måste ofrånkomligt framkalla en bitter kamp från undertryckta åskådningar, som lika fast hålla på sitt. Allt grövre och grövre medel tillgrips. Och i denna tveksam råkar kulturen i fara, klämd mellan sköldarna, trampad av de hänsynslösa stridernas växande råhet.

manliga och kvinnliga läkare och politiker, präster och domare. För fullständighets skull också en — men dock bara en — barnmorska. Hon intervjuades av »Extrabladet» och berättade därvid att hon var en bestämd motståndare till »allt från havandeskapsavbrytande». »Krossdriften är inte en lek sak som man ostraffat kan leka med och det skall den ej heller vara», förklarade hon. Den sociala nöden, den innersta orsaken till den i alla länder våldsamt ökade fosterfördrivningen, den dystra bakgrunden till att denna fråga tränger sig fram och med våldsam kraft ropar på lösning — det vill denna barnmorska inte höra talas om.

Nå — — — det finns ju andra barnmorskor med annan erfarenhet och annan uppfattning.

Tyseth skall råda medan rätten sätter, säger man i Danmark. Så har det knappast varit i detta fall. Doktor Leunbach, den kände kvinnoläkaren, har under titeln Kvinnor i nöd givit ut en samling brev från kvinnor i grossess, som anropa honom om hjälp. Denne man lått uppställa sig som kandidat till Folketingsvalet med programmet: Födelsekontroll och fosterfördrivning, lege artis på sociala indikatorer.

På arbetarnas teater spelas ett tyskt stycke, »Kvinnor i nöd», som grått berlyser samhällets hårdhet mot kvinnor i olycka. Runt om på offentliga möten, i läkarsällskap och privata diskussionsklubbar drytas alljämt häftigt och lidelsefullt födelsekontroll och fosterfördrivning, som tydligt ger allmänhetens ställning till känna. Man nekar sig ej heller att anlagga moraliska synpunkter på detta biologiska problem. Man frångår liksom under längst förlutna århundraden: Har kvinnan rätt till sin kropp? Har fostret ej rätt till liv? och andra frågor: Har då ej det ofödda barnet rätt att stippa liv — — —

Under tiden arbeta vetenskapen och dess tyska tjänare, Kroppens organfunktioner, dess körtlars verksamhet, dess inöndrade safter undersöks, göras tillgängliga, användbara för medicinskt bruk — — —

En liten rätta i grossess får en insprutning och hennes befruktade ägg försvinner i kroppsaftarna. Det kan hända att en kvinna i grossess — om hon är mycket, mycket rik — kanske redan i dag, om ej, så måhända i morgon, i en nära framtid, kan få en insprutning så att hennes befruktade ägg försvinner i kroppsaftarna utan att be om nådigt — manligt — tillstånd, till fara, snart kanske utan hjälp, kanske till och med utan svangerskabskommission — — —

I sista häftet av Ugeskrift för Läger finnes samtidigt att läsa svar på den enquete, som utsåts till Danska läkareföreningens 2,700 medlemmar, varav svar ingått från 2,300. Av dessa är det endast 51 som icke äro villiga att giva upplysning om användande av preventiva medel i äktenskap, där ett havandeskap skulle medföra fara för hustrun. 2,000 läkare vill och 253 vill icke giva upplysning, där icke sådan fara för hustrun föreligger. Att ofgita män och kvinnor är ungefär 1,700 läkare villiga och 500 ovilliga att ge upplysning. 1,383 uttala sig för upprättandet av rådrägningsbyråer och 704 uttala sig däremot. De föra uttala sig även för att sådana byråer böra ge vägledning åt allmänheten i alla sexuella frågor.

Endast 57 läkare uttala sig emot att läkarna skola få laglig rätt att utföra avbrytande av havandeskap. Flertalet uttala sig för, att om avbrytande sker på medicinska indikationer, tyvenne läkare skola uttala sig om fallet. 1,270 uttala sig för en lagfäst rätt för läkarna att utföra abortoperation på sociala indikationer, framförallt efter våldtäkt, vid sinneslöhet hos en av föräldrarna, allvarigt årtligt belastning, och när det gäller minderåriga.

För och emot beredskapsarbeten.

Förslaget till anordnande av beredskapsarbeten, som återkommit från granskningen hos olika myndigheter och organisationer, har mötts av ganska mångstämmig kritik. Länstyrelserna — med undantag för den nye landshövdingens i Kopparbergs län — ha i allmänhet ställt sig tveksamma eller avstyrkande till förslaget om den nuvarande arbetslöshetspolitikens omläggning, innebärande reservarbetenas ersättande med beredskapsarbeten med avtalsenliga löner. Huvudskälet för den avstyrkande hållningen, vilken delas av en rad övriga myndigheter såsom lots-, flyg- och järnvägsstyrelsen, arméförvaltningen, Stockholms Handelskammare m. fl. är det, att arbetskraften genom de avtalsenliga lönerna skall läsas fast vid de statliga arbetena, till skada för den öppna marknaden. »Det förslagna systemet är», säger t. ex. Stockholms Handelskammare, »behäftat med den fundamentala följden, att det är ägnat att konservera arbetslösheten och genom sin existens förhindra övergången till mera normala förhållanden». Likaså ställer man sig avvisande till förslaget om upplåtning av de nödvändiga medlen.

Riksgäldsfullmäktige å sin sida medge, att ett anlåtande av tillfälliga länemedel kan vara berättigat, men att ett oerterglivigt villkor är att länen inom kort tid återbetalas.

Utvidgad verksamhet med reservarbeten eller på sin höjd beredskapsarbeten av den nya typen anordnade vid sidan av de gamla reservarbetena är det allmänna förordade systemet.

Helt och fullt instämmande är däremot Landsorganisationsen yttrande där särskilt den mänskliga sidan av förslaget lönerprincip undertrycker.

»Genom att vid reservarbetena tillämpa avsevärt sämre arbetsvillkor än den öppna marknaden ha såväl de arbetslösa som allmänheten bringats en oriktig uppfattning om de av arbetslöshet drabbade medborgarnas människovärde, står det i svare. I stället för att stärka självtyllheten och sporra viljan till självhjälpa ha stiftelserna med sin arbetslöshetspolitik åvrentat dessa både för individen och samhället oskattbara värden. De arbetslösa ha bringats ned på en ekonomisk och social nivå, som gör att de tvingas att känna sig och av andra betraktas som en underklass i detta begrepps här-

Enquetén tillkom efter den grundliga och lidelsefulla diskussion om frågan som ägde rum den 28 augusti 1932. Den vittnar om ett stort och märkligt intresse för dessa frågor hos den danska läkarkåren, till vilken den svenska inte kan uppvisa många. Vi erinra om den diskussion i Svenska Läkarsällskapet som ägde rum den 1 november i fjol om En medicinsk etikettfråga, i samband med abortprovokation på medicinsk indikation och understryka de synpunkter som dr. Ada Nilsson vid detta tillfälle framförde: Kan det icke vara nödön fara i att Svenska Läkarsällskapet dröjer alltför länge med att taga upp denna fråga till principdiskussion?»

I aktuella samhällshygieniska spörsmål anordnar

Fredrika-Bremer-Förbundet - Stockholmskrets

Offentligt möte för kvinnor

i K. F. U. M:s stora sal, Birgerjarisgatan 35, fredagen den 24 febr. kl. 8 e.m.

Anförande av: Professor Alfred Petrin: Steriliseringsfrågan.

Professor Israel Holmgren: Preventivfrågan.

Doktor Andréa Andreen-Svedberg: Vårt ansvar inför fosterfördrivningen.

Diskussion.

Biljetter å 35 öre i Svenska Dagbladets depeschbyrå Birg. Jarisgat. 10, Dagens Nyheter förläggarkontor, Stureplan 13 och Hornsgatan 1, samt vid ingången.

Biljetter i Svenska Dagbl. Depeschbyrå, Birger Jarisgatan 10, 67 07 92, 67 07 93.

Årstaföreningens Damhotell

NORRLÅNGSGATAN 8-10 - STOCKHOLM

Vackra och fullt mod. gästrum. Hiss. V.-v. Tel. å alla rum.

Pris för enkelrum, fr. 4; 90 till 7; — kr. > > dubbelrum > 8; — > 10; — >

I MATRALARNAS serveriet:

Prisnot 75 öre, 65 öre.
Lunch kr. 1; 30, 1; 25, 1; 50.
Middag kr. 1; 50, 1; 75.

Serveringen pågår från 8.30 t. 11. till 7 e.m. Matralarna äro även tillgängliga för allmänheten.

Till Jisca Jacobsons minne.

Jisca Jacobson har dött. En av stödjepunkterna i Halland för allt som gott som ryms i ordet frisinne är borta. Fördomsfrj, vidsynt, orädd, självständig med hela sin djupt etiska personlighet genomträngd av ansvarsmedvetande, måste Jisca Jacobson alltid vara på den radikala sidan av varje gruppering hon tillhörde. Så i fredssaken, så i nykterhetssak och kvinnosak. Men partipolitiken älskade hon ej. Att svärta en motståndare var ej hennes sätt. Tvärtom. Alltid var hon redo att räkna handen, ej till kompromiss, men till samarbete på alla punkter där åsiktslinjerna möjligen gingo parallellt, för att skiljas där de åter gingo i sär, med denna ständigt generösa vänskaplighet: till härnäst — trots allt.

Jisca Jacobson, du var en sölsökt natur. Med en enkelhet i livsföringen och en stränghet i grundsatserna och frihet från formerna som påmindre om kväkarna, förenade du en nästan gränslös frikostighet i det enda en kristen har att slösa med: uppoffrande kärlek. Vi hade icke råd att mista dig, Jisca, din värme och din oförbrännliga optimism.

Vi tacka dig bäst för vad du var bland oss, genom att i tomrummet efter dig rycka varandra närmare, hålla fastare samman i arbete för framtidslandet, med minnet av *din* brinnande tro på förut-tets och kärlekens makt till under, som en fackla över de mörka vatten där vi fara med föreglade ord.

Ekered 16 febr. 1933.

Rut Adler.

Sven Stål:

Efter sextioett år.

Det var en gång en ung okänd man, som vid 23 års ålder skrivit ett skådespel, kallat »Mäster Olof». Detta hände år 1872, och så detta år var allt annat än gott för debuterande dramatiker. Stycket blev naturligtvis refuserat. Adertonhundrasjuuttioåtta hade den unge författaren tänkt om sin dramatiska handling på en mera kunglig vers — och Anno Domine 1881 spelade en privatteater — prosaupplagan. För tjugofem år sedan invigdes Kungliga Dramatiska Teatern, adress Nybroplan, med den rimmade Mäster Olof och i år, 1933, har minnet av denna gårnings huvudstäm med premiär på prosaskådespelet.

När man nu på nytt fick lyssna till dessa härliga replikskiften, skrivna, tänkta och genomlidna av en yngling — fick lyssna till dem utsagda av en teatertrupp, som delvis eller helt och hållet haft tjugofem år på sig att lära sig in dessa meningars sanning och kraft — då kännde man sig både häpen, ledsen och med förlöv sagt, förbannad.

Det hade varit tusentalt bättre om Strindbergs Olof blivit refuserad för evärdlig tid, än äddom detta förfärliga framförelse att bli spelad av en icke förtädda skådespelare. Lars Hanson, som Mäster Olof, refuserade Strindberg med varje andetag, med varje ord han uttalande, med varje gest, varje medveten handling han företog sig. Hans spel satte sin konsekvent genomföra föreställningstäm-

pel på *alla* gestaltens, av ungdomlig brand flammande ord. Han dödade Strindberg och för denna sin gårnings har han blivit överhopad med beröm.

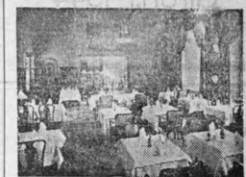
Äro vi, strängt taget, värda att äga en dramatisk skatt som Mäster Olof, när en uppenbar vantolkning av titellösen upphöjdes till något genialt? Eller äro våra kritici männe för gamla, senila, okunniga och loja, med andra ord olämpliga till föllatas utöva sina missledande och smakförbristande kritikergöningar? Vår andliga, litterära domarkår ser betänktligt blind och dög ut.

Det är dödsösgårst att det inte vuxit upp ett släkte med öron till att höra med, ögon till att se, och förstånd till att rätteligen skaka, sedan det minnesvärda refuseringsåret 1872. Att Strindbergs sanningar skorrade i de återförladdes öron den gången kan förstås om än inte gillas, men om nu, sextioett år fram i tiden, världens domare och smakråd äro lika eländigt fultande och oemottagliga för snillet, det är upprörande. Vad den gången ansågs revolutionerande och färligt har nu hunnit bli alldagligt och likgiltigt. Den kritikerkår som samfällt anamnat den Hansonska gestaltningen av Olof som *fulgöd* och *äkta*, den har överlevt sig själv och är inte värdd att vidare få lyssna till Strindberg. Det är lika gott att med ens avsäga sig släktskapet med Titanen från Blå tornet och traska vidare på konstjögda ängar.

De rationella kvinnorna protesterar.

(Forts. fr. sid. 1.)
det minsta om detta förhållande, tvärtom. »Knappt har en viss modell på husgeråd, möbler eller kläder skapats, så ersättes den med en ny. Den dyra dammsgävan, som man efter så mycket övervägande beslöt sig för att skaffa, är redan efter två år ersatt med en ny modell och det blir inte samma glädje med den, sedan man vet att den inte längre är det bästa som går att få. De stordindustriella företagen följer andra principer för amortering på nyanskaffningar än privathushållet och man kan förstå hur det skall kännas för den vårdande husmodern, när serieföremål kan framställas så billigt att det inte alls lönar sig längre att laga och reparera det som man redan har. Det är billigare att kasta bort de trasiga strumporna och köpa sig nya än att betala arbetskraft för att stoppa dem, om man inte kan göra det själv. Och det finns yrkeskvinnor i Amerika som aldrig diskar tallrikarna efter den självtillagade måltiden, utan kastar bort dem och varje månad ringer till varuhuset efter några dussin nya.

När den gifta kvinnans husliga arbete inte alls uppskattas i penningvärde, men arbetet med lagning och liknande anses så dyrt att man hellre kastar bort det gamla och köper nytt, så upprepar sig kvinnans sinne för det rationella. Slöseriet med färdiga produkter står i allför stor motsättning till sparsamheten med allt som hör till deras framställande. Varför måste det sparas med arbete, löner, material i produktionsprocessen, när slöseriet med de färdiga före-

Restaurang Port Arthur

Blekingsgatan 40 (Hörnet av Götgatan)
Bra matställe

måten nästan anses som en samhällsnyttig gårnings?

Vi vet ju mer än väl att industrien för länge sedan övergivit principen om att endast tillfredsställa förelidiga mänskliga behov. För att få sysselsättning för sina maskiner bemödar den sig oavbrutet att skapa nya behov. Den värdar då inte sällan till lägre instinkter hos kvinnan, låfänga, lyxbegär. Hon befinner sig ofta i ett konfliktläge, när industrien, där hon i själva verket *lärt* sig sin rationella inställning, upphörtigt påtvingar henne föremål, som visserligen kan vara lockande att köpa, men som inte besitter några som helst ändamålsenliga egenskaper.

Ett litet exempel på industrins metoder, de moderna billiga halsbanden, som man kan få för ett par kronor eller mindre. De är utpräddas på tunn tråd, som silmånhet går sönder efter ett par gånger. Man måste då trå upp dem på ny tråd, som tillhandahålles i stycken på ett par meter, medan det går åt ungefär en halv meter till ett långt halsband. Vore det inte rationellare att från början använda den goda tråden till halsbanden. En småsak? Ja, men på sådana småsaker neddäggas årligen miljoner kronor. Det är ett exempel på, hur vertförlöst saker framställas och slungas ut på marknaden av företag, som för övrigt arbetar efter högst rationella metoder. Och sådana exempel finns i massor.

En sammanfattning av de ovan framlagda synpunkterna visar att kvinnan lär sig industriens arbetsmetoder, genom att själv deltaga där, och att överflyttar dem till hushållsarbetet och därvid så småningom ändrar sin mentalitet därpå, att hon anlägger rationella synpunkter i stället för känslobetonade. Till följd av denna sin inställning protesterar hon emot industriens påtvingande av oändamålsenliga varor. Hela näringslivet kommer så småningom att påverkas av denna kvinnans nya inställning. Industrien borde sålunda överväga huruvida *den inte har andra möjligheter att existera än att uppmuntra folk att fortas mögligt kasta bort sina nyttigheter och ägodalar för att skaffa sig nya.*

På detta sätt skulle kvinnan, genom sin rationella inställning, kunna bli en nygästtalande faktor i det industriella livet.

DIETMAT,

god, vållagd, en. Likarord. Aven till avhämtn. Läkarell. Luntmakaregatan 90, nära Stadsbiblioteket. Vasa 62348. S. och M. Philip.

SKÅNK TILL
”Små Smulor”
(Stadsmissionens Uppfostringscentral) avvägda kläder och skor, möbler, linne- och andra persedlar, böcker, papper, lumm m. m., och Ni hjälper oss att bereda hjälp och arbete åt nödsådla. Tel. 50 88 90.

daste bemärkelse, ett skikt av befolkningen, för vilket helt andra och avsevärt sämre levnadsvillkor än de gängse anses ovillkorligen skola gälla. Att de arbetslösa icke utan vilja vilja finna sig i en sådan undantagsställning borde icke väcka förvåning och ännu mindre ovilja i andra befolkningslager.

De framställda anmärkningarna på regeringens pressen betöms bl. a. med det argumentet att så länge det finns nära 200,000 arbetslösa behöver den fria marknaden inte oroa sig för brist på arbetskraft och vidare att en hel del rent mänskliga synpunkter spela in, när det gäller för de enskilda att besluta sig för den eller den platsen — om valet är fritt! En arbetare, som *kan* få arbete i öppna marknaden i sin hemtrakt tar det väl i allmänhet hellre, än han skiljs från hem och anhöriga för att få arbete vid ett kanske långt bort beläget beredskapsföretag. Dessutom komma arbetarna att utföras alldeles som vanliga företag, då arbetarna anställas för att utföra en viss uppgift, vilken alltså kommer att inom en viss tid avslutas. Någon större fara för fastslåning torde alltså, enligt denna mening, inte föreligga.

Sedan alltså inhemsktändat av respektive myndigheters mening verkställts — d. v. s. i viss mån de enskilda personligheters, som för tillfället ha att göra de olika institutionernas talan — blir väl nästa skede i beredskapsarbetets historia framläggandet av en proposition. Över vilken hela svenska folkets representanter ha att döma.

Nils Beyer:

Storstadsfilm.

Efter en säsong av i stort sett tämligen intresselösa filmer ser det ut som om med det nya året en upprykning skulle ske på filmfronten. Man vill åtminstone hoppas det. Den tyska storstadfilmen *Berlin-Alexanderplatz* hör till de löftesgivande tecknen.

Som bekant är den byggd på Alfred Doblins epokgörande roman med samma namn. Historien om Franz Bieberkopf, som avtjänat fyra år på tukthuset, därifrån han släpps ut med den fasta föresatsen att börja ett nytt hederligt liv, men som sedan inte kan slita de tusen osynliga trådar, vilka binda honom vid hans gamla tillvaro, Berlins undre värld, för att till sist — genom en skakande upplevelse — verkligen bli fri och sluta som hederlig gatuförsäljare. Detta är tydligen det enda jobb, som står en arbetslös proletär till buds i våra dagars Berlin.

Filmen är måsterlig, obestriddligt måsterlig, vilket inte betyder att den är fulländad.

Det som ger den dess säregna kraft är framförallt miljöskildringen, skildringen av storstadens undre värld, denna sällsamma djungel, genomskars av förbrytarlagras vaksamma rovdjurshäklar. Och runt omkring brusar storstadens, storstadens, där allt är sjudande liv, är virv-

lande rörelse, och där den djupaste nöd står öga mot öga med den lättsinnigaste lyx. Regissören Phil Jutzi har lyckats överdådigt i att återge storstadens skönhet och ruttenhet. Han har haft ett tacksamt motiv: det finnes kanske ingen så typisk *storsstad* som just Berlin.

Någon »mening» är svårt att spåra i filmen. Snarast är den en fruktansvärd skildring av den fräslpette tukthusfångens oerhörda svårigheter att klara sig i en värld, som endast tillåter folk med pengar och relationer att klara sig. Men i slutscenen står Bieberkopf på Berlin-Alexanderplatz och ler som en solvarg i förtjusningen över sin lyckade samvårdelse. Hur går det med alla hans olycksrammar? Den frågan kvarstår obekant. För min egen del ser jag i filmen förest och sist en glänsande storstadsskildring, lika tjuande som skrämmande.

Storstaden tycks vara ett populärt motiv för filmen av i dag. Hack i håll efter Berlin-Alexanderplatz uppenbarar sig en annan storstadssfilm, *Storstadsnätter* med Dolly Haas som hjältnina och Ozep som regissör, framförd på Rex och Siblylan.

Den yngre handlingen är skäligen enkel.

En liten äventyrylsten flickunge rymmer från sin pension till Paris, där hon efter åtskilliga förväxlingar och motigheter slutar som uppborn revystjärna. Men omkring denna menlösa intrig har Ozep lyckats skapa en sällsam, fantastisk miljöskildring. En halvt verklig, halvt romantisk storstadsvärld, som lever sitt självständiga konstnärliga liv.

Liksom vi i Berlin-Alexanderplatz på se Berlin med den nyss utsläppte tukthusfångens ögon, framhåver Ozep det bizarra i sin storstadssbild genom att låta oss se Paris med den oceanerna, överspända, livsbungliga pensionsfångens stora, förvånade rädarsömmen. I Dolly Haas' och Ozepps fantasivärld kan allt hända liksom i sagan och drömmen: den elaka lärarinna får naturen att gråta och storma, kaffeappanens lock dansar efter melodier av kärlek och gräl, bovarna bli ädla råddare i nöden.

Mest förbryllande är dock den lilla flickan, som i sin enkla kappa och med sin stora kappsett under armen strökar genom bilkarvarnernas vilda hetsjakt. Halvt bachfisk, halvt ängel går hon oskadd, skyddad av ungdomens och nativitetens trollkraft, genom gatuträff, teatergeschäft och förbrytarhottel.

Dolly Haas är redan en kraft att räkna med i filmvärlden. En stjärna av första ordningen blir hon kanske aldrig, men hon äger en egenkap, som är lika sällsynt som värdelös: hon är äkta. Äkta i varje tum. Och vad gör det se'n, om hon är större eller mindre som skådespelerska och skönhet?

VI STÅ TILL TJÄNST

ELEKTRISK AFFÄR
ELEKTRISKA 44:an
NYBORGATAN 44 - Tel. 0. 69 04
Armatur och Material RADIO
ALLA SLAGS REPARATIONER. 10 % DAMMSGÅRE UTHYRES. Länans 4 väkor

ERIS-TABLETTEN
Biomstervännern!
ERIS-TABLETTEN ökar lösa blommar livskraft, kortager blötneslöshet. Knoppar på ut, skakar och bländ håller friska och gröna.
Edra krönikor berättar från män, kvinnor och barn om de bästa resultaten.
Fråga hos Eder handlande och förses dem ej där, insätt 1 kr. på postkort nr. 5479, och Ni erhallar en sak franco.
E R I S - T A B L E T T E N
Telefon 53 20 54. Stockholm. Filigatan 23

JUVELERARE
HEDERSPRESENTER I **GULD, Silver, Nysilver och Tenn.**
Rikhaltigt lager till låga priser. — Reparationer utföras fort, väl och billigt. — Förlovningsringar på lager.
A. E. HOLMSTRÖM
Etabl. 1884.
Ringvägen 127 Tel. 41 89 54. Schéelegatan 1 Tel. 50 17 95.

MANUFAKTUR
NORKVIST & Co
SIBYLLEGATAN 59
Tel. 0. 99 45
Valörorter lager av:
SIDEN-, SAMMET-, VILLE- & BOMULLSTYGER samt STRUMPOR

MUSIKSKOLA
Aurora Molanders Musikskola
Nyberg, 76, 11. Tel. 69 61 55, 11 68 67. Sallågsbadet, Lidingö-Brevik, Appelviken, Möby, Stock. sunn. Underinveringsklasser även på Norr. Söder och i Vasastaden. Lektornas: Piano, sällm. musikså, harmonikå. Förterminen börjar den 14 Jan. Upplysningar o. anmälningar till samtliga undervisningslokaler: Fröken Aurora Molander, Nybrogatan 76, 11. Mottagningstid vard. 1-2

PUTSMEDEL
En klok husmoder använder
metallputsmedlet NICKOL
vilket icke innehåller frätande ämnen men ändå ger allting blött blankt. Erhålls hos alla färghandlare.
Engros **HERMANN DERLÉN A.-B.** STOCKHOLM Kungsgatan 3

TANDTEKNIKERKURS
Tandteknikerlever
mottagas. Gedigen utbildning i modern kauspott, guld- och porslänsteknik.
Kurserna ledas av leg. tandläkare.
CENTRALLABORATORIET.
Munkbron 11, Stockholm. Tel. 11 55 62.

TVAIT
Vårby Tvätt
garant. väl utförd tvätt m. sotorkn. vid 50. Obs! Inga frätande tvättmedel. Hälsningar i Blinm. Appellviken, Rindöarna, Tjörnholm, Långg. Tullinge, Hönsing, Hördertull m. D.
Ring Fittja 70.

Ingen hy är så dålig att den icke kan bli bättre efter behandling med
Landens lavendeltinktur
Ingen hy är så vacker att dess fjägring inte skulle behöva underhålls genom behandling med
Landens lavendeltinktur
Skyddande, renande och uppriskande. Erhålls hos parfymhandlare till 2.-, 4.- och 8.- kr. per flaska. Den gammalmodiga flaskan och etiketten garanterar att innehållet är
Landens lavendeltinktur

